

Naročnina listi

40 din., četrt leta 20 din., mesečno 7 din.
Izven Jugoslavije: Celo leto 160 din. Inse-
rati ali oznanila se zaračunajo po dogovoru;
pri večkratnem inseriranju primeren popust.
Upravišтво sprejema naročnino, inserate
in reklamacije.

Noviška Straža

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

»Naša Straža« izhaja v ponedeljek, sredo in
petek. Uredništvo in upravišтво je v Mari-
boru, Koroška cesta št. 5. Z uredništvom se
more govoriti vsaki dan samo od 11. do
12. ure. Rokopisi se ne vračajo.
Nezaprite reklamacije so poštne proste.
Telefon interurban št. 113.

78. številka.

MARIBOR, dne 28. avgusta 1925.

Letnik I.

Radić in gospodarska po- litika.

Radićev politični zrakoplov je padel v hud veter. Ko je Radić toliko govoril raznim novinarjem, je končno naletel tudi na urednika beograjskega »Trgovinskega Glasnika«, ki mu je stavil vprašanja čisto gospodarsko-političnega značaja.

Vprašanja so bila točna in ni Radiću pomagala vsa njegova zgovornost, da bi razgovor okrenil na druge stvari in ga sam vodil po svoji gostobesednosti. To je razumljivo. V političnih izjavah se lahko marsikaj nakvasi, v gospodarskih stvareh je pa potrebna jasnost in točnost. Gospodarstvo ima pač aviatiko samo kot eno panogo industrijske produkcije in ne kot program svojega dela.

Iz Radićevega razgovora z urednikom gospodarskega lista, se je dobro videlo, da je sedanja radićevska politika plesanje na vrvi, katero na obeh koncih držijo radikali. Kako naj Radić govori o gospodarstvu, da se ne bi zameril ne kmetom, ne delavcem, in da v glavnem ne bi žalil svojih vladnih zaveznikov.

Na točna vprašanja je dal Radić silno široke in splošne odgovore. Najprej je poskusil kočljivo izpraševanje sploh odvrniti in je začel delati komplimente »Trgovinskemu Glasniku«, proglašujoč ga za »enega od naših najresnejših dnevnih listov«. Urednik je to pohvalo hladno sprejel, a je takoj ponovil svoja stvarna vprašanja.

Radić je krčevito poskusil s politiko: »Naš sporazum je sam po sebi konec plemenskega boja in sredstvo za najpriljubljenejšo rešitev ravno tako gospodarskih kakor tudi vseh drugih vprašanj v državi. Mi smo en narod iste krvi in jezika, skupnih interesov in teženj in kot tak moramo zastaviti vse sile, da državo okrepimo in privedemo do največjega vpliva na znatraj in na zunaj.«

Urednik gospodarskega lista je tudi to mirno poslušal ter nato vprašal: »Kaj mislite o novi carinski tarifi, ki je izzvala toliko skrb in nezadovoljstva pri konsumentih in ali bo vaša stranka težila in skrbela za njeno spremembo? — Nova carinska tarifa, odvrča Radić, je poskus, neke vrste poskušanje na boljše. Iz zaključenih trgovinskih dogovorov sedaj z Avstrijo boste videli, da so interesi države zavarovani.

Kako in kaj ni povedal, ampak je hitro na splošno nadaljeval: »Mi smo agrarna država, ki pa ne more živeti brez razvite trgovine, industrije in obrti. Obrt je žalibog slabo razvita, trgovina še vedno primitivna, a industrija šele v svojem povoju.« —

Na vprašanje, kako stališče zavzema njegova stranka k davčni politiki, je Radić prav zbegano pogledal, ter se odrežal končno, da je treba to vprašanje šele preštudirati. To pomeni, da njegova stranka sploh nima nobenega davčnega programa, v kolikor ga pa sme imeti, je pa to dosedanja radikalna davčna praksa.

»Trgovinski Glasnik« točnih Radićevih odgovorov na ostala vprašanja sploh ne priobčuje, ampak poroča, da je Radić pripovedoval, kako se bodo vse mogoče stvari v teku sporazumevanja in zblizanja, imenitno uredile po medsebojnem zaupanju in iskanju najboljših poti in metod v te svrhe. Ponovno je tudi zatrjeval, da bo naša država v petih letih tudi v gospodarskem pogledu najmočnejša in predmet zavisti po celem svetu.

Na kak način bo naša država postala gospodarsko najmočnejša, o tem Radić ne govori. Cela njegova gospodarska modrost je v sporazumu z radikali. Torej vsi, ki jih davki pritiskajo, naj se ogrevajo za sporazum in naj čakajo, da Radić ta vprašanja »preštudira«.

Brez prave zveze je govoril Radić o potrebi gospodarskega sveta in zgornje zbornice ter seveda ni objasniti, kako se to vjema s toliko povdarjeno seljaško demokracijo. Če imajo industrijalci in trgovci pravico na svoj gospodarski svet, kako to, da seljaki v seljaški državi in ob toliki seljaški demokraciji nimajo pravice do kmetijskega sveta.

Radić je že na zagrebških proslavah napravil precej poklonov podjetniški inteligenci, delavstvo je grajal, da je preveč borbena, da dela nemire s štrajki itd., pozneje, ko je stanove v državi imenoval in razdelil po prstih ene roke, je pa delavcem vendarle prepustil še precej važno mesto. O kmetu je rekel, da je prvi prst na roki — palec, delavec — kazalec, obrtnik — sredinec, trgovec in vem, kdo še vse — prstanec, gospod pa zadnji prst — mezinček. Tokrat je pa v pogovoru z zastopnikom velekapitalističnega in veletrgovskega beograjskega lista menda stvar obrnil in je dal duška svojemu sporazumu s podjetniško gospodo z izjavo, da je sploh nasprotno osemurnemu delavniku. Ko so osemurni delavnik sprejele celo velike kapitalistične države, se pa Radićeva seljaška demokracija v načelu izjavlja proti njemu.

Prav zgodaj se kažejo gotova znamenja poloma Radićeve politične avijatike. — tgr

Politične beležke.

Režimski list o Radićevem shodu v Krškem. Po RR listih se je nedeljska prireditev na Krškem polju najprej zelo velikopotezno obravnavala, prav hitro so pa začeli vstajati pomisleki in videl se je velik trud pri prikrievanju velikega razočaranja. »Jutarnji list« je objavil 15.000 udeležencev, »Morgen« jih je znižal na 12, »Novosti« in »Obzor« na 10, »Politika« na 8—9, »Vreme« pa na 7 tisoč. V tem listu najdemo še sledeče zanimivosti: Na Krškem polju je bil shod pristašev slovenske in hrvatske seljaške stranke. Slovenci pa, kakor izgleda, niso navajeni na tako velike shode, ali pa nimajo tako velikega interesa za politične dogodke. Težko je to reči. Značilno pa je, da dobri dve tretjini prisotnih nista prišli v bližino govorniške tribune, da slišita govornike. Velika večina seljakov se je zadrževala okrog šotorov poslušajoč sviranje harmonike in raznih pesmi, dokler so Pucelj, Prepeluh, Radić in drugi govorili na shodu. Samo o Hrvatih se da reči, da so govornike ne samo poslušali, ampak dajali tudi izraze vsemu temu, kar so skušali govorniki vzbuditi v njih srcih. Slovenski seljaki, kolikor jih je sploh bilo, so stali popolnoma mirni in poslušali. Zdaj pa zdaj je kateri izmed njih spoštljivo snel klobuk in zaklical: »Živijo Radić!« So sed mu je pa nato istotako mirno in dostojanstveno odgovoril: »Živijo dr. Korošec!« — Ob taki atmosferi se ni treba čuditi, da na shodu ni bilo nobenih incidentov, četudi so prisostovali nekateri orjunci. Slovenec najbrž ne zna, veseliti se tako, kakor Srb in Hrvat, ne zna tako navdušeno klicati, kakor mi in končno tudi ne zna tako protestirati. — Režimski list je skušal na ta način dokazati, da Pucelj in Radić zato nista imela zaželenega uspeha, ker so Slovenci nekaj čisto posebnega. Kar se v »Vremenu« piše o Slovincih, je lahko Slovincem samo v čast. Mirno in hladno poslušati, je gotovo prav lepa lastnost. Sicer pa Slovenci niso vajeni govoričenja, pestrih prispodob, smešnih in neumestnih vslikov, ampak stvarnega, resnega in logičnega govorenja. Iz tega tudi sledi, zakaj se je tako malo Slovencev udeležilo shoda sploh in posebej še onega dela, ki ga je Radić s svojim govorjenjem izpolnil. Da so rajši poslušali harmoniko in petje, pri naših ljudeh ni znak pomanjkanja interesa za politiko ali brezbrzičnosti, ampak je tudi to prav razumljiva gesta našega mirnega in treznega človeka, ki posluša rajši pravo in odkritosrčno sviranje, kot pa ono, kar Radić gode pod imenom »narodne, seljaške in državne politike«. Naši ljudje, ki poznajo Radićovo muziko iz listov, so se rajši držali harmonike. Pred govorniško tribuno so pa ostali seveda oni, ki so si hoteli enkrat tako poceni ogledati »zagrebško čudo«. Navdušeni in tako zelo pazljivi Hrvati so pa seveda profesionalni radićevci, katere lahko pivede Radić na vsak shod in če si radikali v Beogradu zaželijo, jih bo privedel v Beograd in v Srbijo. — tgr

Radikalna revizija ustave. Pred tedni so že nekateri listi poročali, da je med razgovorom nekega hrvatskega poslanca z radikalom popom dr. Janjičem prišlo tudi do vprašanja revizije ustave. Poslanec Janjič se je z nasmehom hitro odrežal: »Zakaj pa ne? Revizijo ustave bomo kmalu imeli. Napravili bomo še zgornjo zbornico in eto: to je tudi revizija ustave.« — Seveda je to revizija ustave in sicer radikalna revizija še na slabše. Zgornja zbornica, ki se ponekod imenuje tudi gosposka zbornica, bi bila pripravna tudi za vladu, ki nima večine v pravem parlamentu. Za zgornjo ali gosposko zbornico se namreč večji ali manjši del članstva imenuje in skozi njo gredo vsi sklepi spodnje zbornice ali pravega parlamenta. Za tako revizijo ustave je tudi Radić po sledeči izjavi uredniku »Trg. Glasnika«: »Ne vidim vzroka, zakaj se gornja zbornica ne bi uvedla. Bistveno v vsem je, da se dobi boljše postopanje, drugi način volitev in da bi bil v zgornji zbornici sodbeni duh, prava karakteristika in smisel.« O kaki drugi reviziji ustave je pa rekel, da se je o tem samo poprej govorilo, da pa, kakor se spominja, tega ni v protokolu sporazuma. Revizija, to je prejšnja, ustave je sedaj čisto postranskega pomena. — tgr

Nova politika v prosvetnem ministrstvu. Novi državni podtajnik prosvetnega ministrstva g. Pasarić je po nastopu svoje dolžnosti izjavil med drugim: »Morale se bodo izvršiti važne spremembe v prosvetnem ministrstvu. Za časa Pribičevićevega ministrovanja se je delalo v tem ministrstvu največ po političnih obzirih in ni se pazilo na strokovnost. Pribičević je sledil geslu osebne politike: kdor ni z njim, ta je proti njemu. Od njega so bili težko prizadeti učitelji in profesorji — srednješolski in tudi visokošolski.« V karakteristiko te osebne in strankarske Pribičevićeve politike je navedel več primerov in med njimi tudi nekega srbskega profesorja, ki je bil v enem samem letu kar trikrat premeščen, potem pa ob koncu šolskega leta upokojen. Državni podtajnik g. Pasarić zatrjuje, da se bodo te krivice popravile in da se nasprotno principu, ki je vladal pod Pribičevićem, ne bo nič storilo iz političnih in osebnih razlogov. Sposobni in kvalificirani uradniki tega ministrstva bodo ostali na svojih dosedanjih mestih. — tgr

Zanimivo strankarsko legitimiranje. Da imajo radikali na svojih strankinih članskih izkaznicah Pašičevo sliko, kakor se splošno pravi »belo brado«, je znana stvar, novo pa je, da tudi samostojni demokrati niso hoteli zaostati za radikali in so na svoje članske izkaznice naslikali kar dva: na eni strani Svetožarja Pribičevića, na drugi strani pa dr. Gregorja Žerjave. Strankine izkaznice s slikami strankinih šefov so nekaj posebnega. Ta izkaznica je silno zgovorna, a prav malo laskava za strankinega člana ali pristaša. Vodstvo stranke ima o svojih članih približno tako visoko in lepo mnenje, kakor ga ima na primer evropski gospodar o Culukafru. Evropski gospodar je nekdanji črna, kakor se prav lepo čita v mladinski povesti »Stric Tomaževa koča«, žigosan z razbeljenim železom, danes ga pa posebno obleče, mu našije na obleko številko ali pa mu da kak drug znak, da se sluga pozna po gospodarju. Vodstvo radikalov in samostojnih demokratov pa vtakne v žep svojega pristaša sliko, meneč, drugače ne bo vedel, kam spada. — Mogoče je tudi, da se vodstvo teh dveh strank samo zaveda, da bi se pristaši ene in druge težko ločili po ideji, programu itd., in da je za to še najprikladnejše, če se porine enim v žep Pašičeva, drugim pa Pribičević-Zerjavova slika. Uvedba slik končno ni tako slaba. Dokler sta Pašič in Pribičević na vladi, radikali in samostojni demokrati tudi pri kakem gostilniškem omizju odlično harmonirajo, če gre pa vladna zveza narazen in sledi nekdanji harmoniji kreg in prepir, si oba tabora v pomanjkanju programatičnih razlik lahko kažeta samo še različne slike. Če bi se večerajšnji zavezniki danes recimo na »mrtvo ime« pobili, bi članske legitimacije s slikami služile oblasti in končno kronistu kot edini vir pri beleženju, zakaj je ta in zakaj je oni padel v hudem spopadu. — Radikali imajo na svojih izkaznicah dolgo belo brado, samostojni demokrati na kratko pristrizene brke, sedaj pa čakaj in pazi svet božji, da še kdo temu vzgledu legitimiranja članstva sledi, a da pri tem ne nastanejo pomote vsled sličnosti v bradah in brkah. To bi bilo strašno, kajti če se strankarji ne znajo več ločiti po ideji in programu, ali če je vse to že tako slično, da se morajo opredeljevati s slikami, bi bil strašen kaos, če bi si bile tudi slike podobne. — tgr

Poklicni državni branitelji in rešitelji. Po južni Srbiji in tudi po drugih delih naše države so se organizirali s časoma neki profesionalni »branitelji in rešitelji« države. Ker je po južnih krajih vsled že čisto opisanih razlogov dosti domačih hajdukov in prihajajo preko meje k nam tudi tuji bolgarski in makedonski komiti, so gotovi ljudje takoj spoznali, da bi se dalo pod pretvezo zasledovanja hajdukov priti do popolne oblasti nad sodržavljanji. — Bilo je sicer dosti poštenjakov, ki so v odbrano pred razbojniškimi napadi in v varstvo miru organizirali prostovoljne čete, a vse to je kmalu zavedlo v strašno zlorabo. Temni elementi so se zbrali ter si pod imenom protikomitske akcije prilastili oblast nad poštenim svetom v vsakem oziru. Upravni organi nimajo nobene prave moči proti tem organizacijam, mnogi so pa tudi politično soglasni s terorističnimi elementi. Ni še dolgo, ko so si v Štipu takšne profesionalni teroristi pod krinko državnih zaščitnikov izmislili veliko zarotniško afero in so spravili mnogo ljudi v ječo pod pretvezo, da so pomočniki bolgarskih komitov. Ob tej aferi je prišlo do zanimivega spora med voditeljem takozvane protikomitske akcije in radikalnim poslaneom Puzderlijevičem. Dolgo časa so oblasti vsakogar zaprle, kogar je četniški poveljnik ovađil, končno je pa vstal poslanec-mož poštenjak, ki je na javnem shodu obdolžil četniškega voditelja, da si iz maščevanja in mržnje proti nedolžnim ljudem izmišljuje afero. Poslanec je povdarjal, da je že lani z 12 tovariši predložil vladi spomenico o škodljivem delovanju takozvanih prostovoljnih protikomitskih čet. Zahtevalo se je, naj vlada takozvane četnike razpusti in naj sama s svojimi organi vzame v roko potrebne akcije za vzdrževanje miru in za zasledovanje hajdukov. Štipski četniški organizaciji je poslanec očital, da je v enem samem srezu požgala 225 hiš in tako 225 rodbin spravila na beraško palico. Vsa čast radikalnemu poslancu, možu-poštenjaku, ki je tako odločno zasledoval in razkril resnico, ko bi bil lahko vse teroriste angažiral za agitatorje in za pobijanje političnih nasprotnikov! Po odločnih in poštenih izjavah tega poslanca se pa vidi strašni madež na radikalni stranki, ki na eni strani na vladi ne zna uvesti reda in zakonitosti v nesrečnih krajih, na drugi strani pa ničesar ne stori na nujne zahteve dvanajstotice svojih poslancev. — tgr

Nima pravice očitanja in sodbe. V »Jugoslovenski Njivi« se je samostojni demokrat, poslanec Juraj Demetrović razpisal o politični situaciji in je dal sedanjemu RR režimu ime »Kartel reakcionarne desnice«. To ime je vzeto po francoskem primeru, označilo pa naj bi da je RR režim reakcionar in političnem, socialnem in kulturnem pogledu. Če bi bila sodba še tako umestna, je treba vendarle vprašati: v čem je bil svobodnejši prejšnji PP režim? Radikali so ostali kakor so bili in ko v sedanji vladni zvezi še bolj odločujejo, kot

pa v prejšnji, jim bivši zavezniki — samostojni demokrati nimajo nobene pravice očitati nazadnjaštva. — tgr

Po svetu.

Feldmaršal Conrad von Hötzendorf umrl. V zdravilišču nemškega viteškega reda v Mergentheimu je umrl feldmaršal Conrad von Hötzendorf, star 73 let. Pokojni je bil tip teoretično naobraženega oficirja, a je imel to veliko napako, da je hotel delati zgodovino, da je hotel biti tudi politik in diplomat ob pomanjkanju smisla za stvarnost in resničnost. Conrad je bil zaupnik v Sarajevu umorjenega nadvojvode Franca Ferdinada, z Aehrenthalom vred ima na vesti aneksijo Bosne in že leta 1913 je hotel, da se maršira v Srbijo. Glavno njegovo stremljenje je bilo pripravljanje vojne z Italijo. Italijanskemu zavezništvu ni nikdar verjel. Vojne z Rusijo ni nikdar želel in je njegova vojna umetnost v Galiciji tudi popolnoma odrekla. Pod Conradom so nastali spori med avstrijskim in nemškim generalnim štabom in Conrad se je povrh še zelo zameril dvorskim generalom. Ko po porazu pri Lucku nadvojvodi Jožefu Ferdinandu ni hotel več dati poveljstva, so intrige proti njemu doslegle svoj višek in leta 1917 je moral kot generalštabšef oditi, prevzel je pa poveljstvo južno-tirolske fronte. Po vojni je izdal svoje spomine in njegov publicistični prijatelj Karl Friderik Novak je poveljeval njegova stremljenja v znani knjigi »Pot do katastrofe«. — Stara militaristična Avstrija ni imela sreče s svojimi vojskovodji; od Gyulai-ja, ki je zgubil Solferino, Benedeka leta 1866 pa do Conrada so vsi imeli veliko smolo. Proti Conradu so se najsrmatnejše izkazali naduti in domisljavi dvorski pseudo-vojskovodje. — tgr

Bolgarski car ne podpisuje smrtnih obsodb. Bolgarsko vojaško kasacijsko sodišče je odobrilo smrtno obsodbo 23 oseb, katere bi morale biti obešene, ko bi car podpisal obsodbo. General Vlkov je sam podnesel obsodbe carju v podpis, toda ta je odbil ter pretvoril kazni v dosmrtno ječo. Proti carju je radi tega čina zavladalo veliko nezadovoljstvo v Vojni ligi. Obsojenim pa je smrt itak zagotovljena, ker jih bodo v zaporu pobili po znani bolgarski metodi »ustreljen na begu«.

Izstop dr. Wirtha iz centra. Nemški kat. centrum stoji na usodnem razpotju. Bivši državni kancler dr. Wirth je izstopil iz njegove frakcije, ker kot iskreni in dosledni republikanec, demokrat in krščanski socialist ne odobrava delovanja desničarskih elementov, ki hočejo to stranko pomakniti na desno k sodelovanju z nacionalističnimi in monarhističnimi skupinami. Predsednik parlamentarne frakcije centra dr. Fehrenbach je priznal, da se je dalo s tem korakom dr. Wirtha že celo leto računati, češ, da dr. Wirth, ki je bil od nacionalistov in monarhistov že tolikokrat tako krivično napaden, ne more prenašati nobenega zblizanja z njimi. Predsednik zatrjuje, da vsi člani frakcije, četudi niso tako navdušeni republikanci, kot je dr. Wirth, vendar le stojijo na stališču republikanske državne ustave. — tgr

Blokada maroške obale. Francoske in španske vojne ladje so pričele z blokado rifanske obale. V blokadi sodeluje 12 španskih in 28 francoskih vojnih ladij, ki so popolnoma zaprle obalo od Nemoursa do Tangerja.

Fala.

Zunanji gostje, posebno oni iz Ljubljane, ki pridejo na sedemdesetletnico Katoliškega društva rokodelskih pomočnikov v Maribor, se jako zanimajo za falsko elektrarno in nameravajo v pondeljek po slavnosti isto obiskati. Zato ne bode odveč, ako v sledečih vrstah o Fali in njeni elektrarni nekaj besed spregovorimo.

Elektrarna je postavljena tam, kjer se pohorsko predgorje in Kozjak tako zblizata, da tvorita ozko sotesko. Iz Maribora po državni cesti mimo Kamnice, Viltuša in Selnice ob Dravi je do nje blizu 18 km; z železnico od glavnega kolodvora pa se vozimo čez Dravo na njeni desni breg čez most, najlepše starejšo konstrukcijo, čez postaje Maribor koroški kolodvor, Limbuš (blizu znani pekarski vinogradi), Bistrica, Ruše z znano veliko tovarno dušika, potem ob gorskem robu in skozi 230 m dolgi predor na postajo Fala, od glavnega kolodvora v Mariboru 19,2 km oddaljeno. Od postaje 2 km višje je elektrarna.

Kar zadeva ime Fala, je to na vsak način spakdranka. Nemci so ime prej pisali »Faal« po izgovoru. Seveda so razni pisatelji to grajali, ker so izvajali besedo iz »(Wasser)-Fall« to je od slapa, ki ga je v prejšnjih časih tam Drava delala. Naš Zunkovič pa izvaja besedo iz »val«-a, ki bi zaznamoval oni skalnati prag v Dravi, ki je ustvarjal precej velik slap, kateri je bil splavarjem precej nevaren. (»Straža« XI., 20 iz dne 10. marca 1919 in XIII., 33 dne 20. marca 1922.) Zunkovičev val se krije z nemško besedo »Wall«. Še drugi mislijo na latinsko besedo vallis — dolina. Najstarejša oblika našega imena je »in Valle« l. 1265., 1289.: »Vall«, »Valle« itd., l. 1407. »zu der Vall«, 1448. »bey der Val« (Zahn ONB. der Steierm. 173.) So li benediktinci, ki so začeli te kraje obdelovati, našli kako prvotno slovensko ime za našo Falo, se pač ne bode več dalo dognati.

Zgodovina. Znano je, da so v X. stoletju Mažari večkrat vdrli v Karantanijo oziroma Koroško skozi Dravsko dolino in pri teh vpadih našo dolino popolnoma upostošili. Krajina je popolnoma zarasla, kar nam že krajevna imena kažejo. Levi dravski breg se je imenoval »Dravski gozd«, desna stran pa »Puščava«. Koroški grof Engelbert je leta 1093 ustanovil pri Sv. Pavlu v Labodski dolini benediktinski samostan in je novemu

Vsako pristajanje ladij v tem odseku bo preprečeno. Na ta način hočejo preprečiti dovoz orožja in municije, ker je dokazano, da dobiva to Abd-el-Krim iz inozemstva, zlasti iz Nemčije in Anglije. Vrhovno poveljstvo nad operacijskimi četami v Maroku je prevzel maršal Petain. Francoske čete so zasedle črto, na kateri so se nahajale pred ofenzivo Abd-el-Krima.

Druzi pred Damaskom. Vstaja v Siriji zavzema vedno večji obseg. Druzi so se že približali Damasku, kjer je zavladala med prebivalstvom panika. Uprizorili so napad na samo mesto, toda francoska konjenica in letalci so napad odbili. Druzi še vedno oblegajo trdnjavo Sneido, katero oskrbujejo francoska letala z živežem in streljivom.

Bojkot Angležev na Kitajskem. Položaj na daljnem Vzhodu postaja vedno bolj kritičen. Mrznja Kitajcev se je obrnila posebno proti Angležem, proti katerim se organizira gospodarski bojkot, ki preti uničiti cvetočo angleško trgovino na Kitajskem. Energična je zlasti vlada v Kantonu, ki je prepovedala prevoz blaga na angleških in japonskih ladjah. Ker ima ta vlada za seboj

delavstvo, je to samo organiziralo bojkot angleških ladij, katere vsled tega ne morejo iztovarjati blaga. Vsled tega je ogrožena angleška trgovska plovdba in je težko prizadet Honkong, ki je živel od trgovine s kitajskimi pristanišči. Gospodarski boj Kitajcev proti Angležem organizirajo boljševiški agitatorji. Angleški poslanik v Pekingju je interveniral pri osrednji vladi, toda ta je napram pokrajinskim vladam brez moči.

Dnevne novice.

Važno za prodajalce kolekov. Ker so se dogodili slučaj, da so dajali prodajalci kolekov privatnim osebam, če se to osebe nakupile večje množine kolekov, provizijo, kar pa ni v skladu s taksnim pravilnikom, se opozarja vse prodajalce kolekov, da se tako postopanje v vsakem slučaju občutno kaznuje. Privatne osebe morajo koleke kupovati pri zato pooblaščenih prodajalcih kolekov (trafikanth). Prodajalci kolekov

Gospa!

Tudi jaz Vam priporočam to milo z znamko „GAZELA“. Moje perilo se kar blešči, golova sem pa tudi že zdavnaj. Tudi Vi boste dosegli to z uporabo „GAZELA“-mila.



GAZELA MILO

samostanu podaril veliko zemlje, predvsem v Dravski dolini, skupno na levem bregu od Čermenice dalje gor, na desnem pa med Veljko in Lobnico do Pohorskega grebena. Benediktinci so začeli podeljeno zemljo obdelovati. Na levem bregu so ustanovili župnijo Sv. Jurij na Remšniku, na pohorski strani pa Sv. Lovrenca v »Puščavi«.

Ne samo za oskrbo svojih razsežnih posestev na severni strani Pohorja, ampak tudi v obrambo istih so benediktinci ob Dravi, v skoraj najožji soteski postavili svoj grad, nekakor tam, kjer je sedaj falska železniška postaja, in zraven tudi utrdili celo sotesko. Koliko so s tem gradom tudi »falski gospodje« v zvezi, ki jih najdemo v listinah, se bržčas ne bode dalo z gotovostjo dognati. Mogoče so bili res tukaj kedaj grajski varuhi. Herman Falski je živel 1299, Albreht »von Fall« pa je bil 1377 oskrbnik v Gradcu. Tudi na Avstrijskem zasledimo Falske gospode.

L. 1407 ali verjetneje 1401, kakor nekateri poročajo, je Falski grad, brod, utrjeno sotesko, upravniški dvorec, trg in cerkev Sv. Lovrenca Oton Pergauer, zet Ivana Bistriškega in bržčas oskrbnik celjskega grofa na Muti, popolnoma razdejal. Zakaj, ni znano. S pogodbo dne 23. aprila 1407 v Gradcu sta se opat Ulrik in Pergauer pobotala pred razsodniki vojvodom Ernestom in celjskim grofom Hermanom, in sicer morata obe stranki druga drugi prizadete krutosti odpustiti, jetnike brez odkupnine oprostiti ter da mora opat Ulrik Pergauerju podeliti prvo prosto nadarbino, ki ima vsaj 40 srebrnih mark letnih dohodkov. Dne 27. novembra 1408 je opat Ulrik zadnji del pogodbe za gotov denar rešil.

Benediktinci so si kmalu nov grad sezidali, malo bolj južno in manjšega. Med leti 1455 in 1488 so tudi sotesko na novo utrdili in nekaj časa je bila tukaj celo samostanska podružnica (1628). V gradu so napravili tudi kapelo v čast sv. Miklavža, kakor je najbrž ta svetnik že v starem gradu imel svojo kapelo.

Cesar Jožef II. je samostan sv. Pavla ukini, njihovo premoženje utelesil koroškemu verskemu skladu, s tem tudi celo falsko grajščino, zaradi katere še ima dandanes koroški verski sklad nomine falske grajščine patronat nad župnijama Brezno in Sv. Lovrenc na Pohorju. Grajščina je bila od leta 1782 do 1820 v državni upravi, ker pa je uprava požrla vse dohodke, se je graj-

ščina prodala privatniku Martinu Liebmann. Pozneje jo je posedal baron Kellenburg, nato pa grof Zabeo iz Padue, v kateri rodbini še je danes. Že baron Kellenburg je preskrbel za kapelo mašno licenco. (Orožen, Das Bistum Lavant, I. 395, 396, 428.)

Elektrarna. Oni prag v Dravi, ki je po Zunkoviču neki dal ime Fali, je delal splavarjem hude težave. Splave so morali nad pragom razdreti in pod pragom zopet sestavljati. Okoli l. 1810. so prag razstrelili in pozneje tudi most napravili (1830), katerega pa je Drava čez 6 let razdrila. Na mestu mosta so napravili brod, kakor še je danes. Po razstreljenem pragu je bil pad vode tukaj precej močen. Ko so se začele vodne sile vedno bolj izrabljati, je »Avstrijska stavbna družba« za prometne in vodne zgradbe na Dunaju l. 1911. začela proučevati vodne razmere ob Fali, da bi tam zgradila veliko elektrarno, katere moči so bile namenjene seveda izključno za nemški Štajer. Po enoletnih pogajanjih za odkup zemlje so z delom začeli leta 1913. Najprej so morali zavarovati obrežje, najtežja pa so bila podvodna dela. V začetku svetovne vojne so morali z delom prenehati, pa že leta 1915 so z izdatno podporo vojnega ministrstva z delom nadaljevali, da je elektrarna že leta 1918. začela obratovati in bila 1920 gotova. Elektrarna je prišla po polomu Avstrije pod sekvester kot avstrijsko podjetje. Po daljših pogajanjih je prevzela elektrarno »Švicarska bančna družba«, ker so delo vobče švicarske banke financirale. Zavezati se je morala, da bode elektriko porabila samo za Jugoslavijo.

Elektrarna je stala 30 milijonov švicarskih frankov in je največja v Sloveniji, druga v celi Jugoslaviji. Razpolaga z blizu 50.000 HP in daje letno povprečno 220 milijonov kilovatnih ur. Samo v Rušah v tovarni za dušik porabijo skoraj 40.000 kilovatnih ur. Za Rušami je dobilo elektriko mesto Maribor; zdaj je falska elektrika napeljana že skoraj po celi južni Štajerski. Pred kratkem jo je dobilo mesto Ptuj. Velikanski vod gre čez Rače—Fram preko Celja do Trbovelj, kjer se bode elektrificiral celi obrat. Do Laškega pelje daljnovod 80.000 voltov.

Slike falske elektrarne med delom so v »Ilustriranjem Slovincu« št. 14 iz dne 29. marca t. l. Vredna je, da se ogleda, ker v celi Jugoslaviji je samo ona v Omišu malo večja. M. Lj.

pa kupujejo koleke pri davčnem uradu proti 2 odst. proviziji, ki se izplačuje v kolkih. Najmanjša dobava kolkov pri davčnem uradu je do zneska 2000 D za mestne prodajalce kolekov, za podeželske pa do 200 din.

Strasen orkan v Bački. Dne 26. t. m. je zadela severno Bačko strašna vremenska katastrofa, kot je v teh krajih še ne pomnijo. Največ je trpelo mesto Subotica; vihar je poškodoval številna poslopja, cerkve ter zahteval veliko človeških žrtev. Uničil je popolnoma subotički velesej, ki je bil nedavno otvorjen. Vihar je nastal okrog 4. ure popoldne. Med gromom in bliskom se je prelomil oblak in mesto je zalil strašen nalive. V nekaj minutah so bili nižje ležeči deli mesta pod vodo, ki je silno naraščala ter pričela rušiti zidove. Vihar je bil tako silen, da je porušil stolp cerkve sv. Roka, v cerkvi sv. Jurija pa je zrušil strop. Stevilne hiše so poškodovane, večinoma jim manjka streha, katero je vihar vzdignil in vrgel na tla. Največja katastrofa je zadela subotički velesej, kjer se je nahajala pred izbruhom viharja velika množica obiskovalcev. V paničnem begu so zapustili razstavi prostor, katerega je voda zalila; vihar je raznesel barake in razstavljeno blago in predmete je voda uničila. Poleg Subotice ležeče kopališče Palič je bilo napolnjeno z gosti, ki so se kopali. Vihar je prišel nenadoma ter odnesel v jezero kabine z obleko kopalcev, ki so se morali nato v kopalnih oblekah vrniti v Subotico. V Paliču pogrešajo nekaj oseb, katere so najbrž utonile. Na jezeru sta se nahajala dva čolna s 6 osebami, o katerih ni sledu. V Srp. Miletiču je vihar potopil čoln s tremi osebami. V Starem Šivcu je porušil cerkveni stolp, ki se je zrušil na nekega moža ter ga ubil. Brzovlak Subotica—Beograd ni mogel odpeljati, ker je proga uničena. Telefonske, brzojavne in železniške zveze s severno Vojvodino so prekinjene. Škoda je neprecenljiva.

Vlak povozil 4 osebe. V Bajmoku pri Subotici se je dogodila pri prehodu čez železnico težko nesreča. Osební vlak je povozil kmetijski voz, na katerem se je nahajal mož in tri žene. Vsi so bili mrtvi in tako poškodovani, da niso mogli ugotoviti njihove identitete.

13 letni morilec. V vasi Šapci v Slavoniji se je dogodil zločin, katerega je zakrivil 13 letni pastir Pero Klobučar. Bil je znan po celi vasi kot izreden prepirljivec in nasilnež. Vedno je nosil s seboj dolg nož, radi katerega so se ga izogibali vsi tovariši, ker jih je v prepiru že večkrat napadel. Te dni se je igral s Klobučarjem 14 letni pastir Velečki. Pri igranju sta se sprla in Klobučar je v prepiru zasadel nož Velečkemu v vrat ter ga zaklal. Morilca je orožništvo zaprlo.

Državna meščanska šola pri Sv. Lenartu v Slov. gorici. Ponavljalni in sprejemni izpiti za višje razrede se vrše v pondeljek, dne 31. avgusta ob 9. uri. Vpisovanje dosedanjih učencev(en) za višje razrede, kakor tudi na novo vstopivših v 1. razred, ki se še niso prilagodili koncem minulega šolskega leta je v torek, dne 1. septembra in v sredo dne 2. septembra od 8. do 13. ure. Vsi novi učenci in učenke so morajo izkazati z zadnjim šolskim izpričevalom in krstnim izpiskom. V soboto dne 5. septembra se zberejo vsi učenci in učenke v prostorih meščanske šole, ob 8. uri je ošlska maša. V pondeljek, dne 7. septembra je pričetek pouka.

Število razstavljalcev na letošnjem velesejmu. — V Ljubljanski velesej bo nudil sila pestro sliko. Iz Slovenije razstavi 442 tverd, iz Hrvaške 54, iz Srbije 14, iz Avstrije 21, Čehoslovaške 37, Francije 6, Italije 23, Nemčije 30, Rusije 1, Švice 5, Amerike 13, Anglije 7, skupaj torej 653 tverd, od teh je 143 iz inozemstva.

Opozorilo razstavljalcem velesejma. Ravnateljstvo velesejma naproša vse razstavljalce, da bodo z opremo dodeljenih koj in razvrstitvijo razstavnega blaga ja že v petek, dne 28. t. m. popolnoma gotovi. Je to v interesu razstavljalcev samih, kakor tudi sejmske uprave, da se v soboto dopoldne prilikom otvoritve reprezentira odličnim gostom letošnji velesej kompletno dovršen.

Permanente legitimacije Ljubljanskega velesejma veljajo letos izjemoma tudi za brezplačni vstop na vinski prostor, po 6. uri zvečer, na kar zlasti opozarjamo naše občinstvo, da se pri nakupu raje odločijo za legitimacije kot za navadne vstopnice za enkratni obisk.

Konvertiranje poljskega 8 odstot. državnega zlatega posojila. Generalni konzulat poljske republike v Zagrebu objavlja, da je izšla naredba poljskega finančnega ministra, s katero se poljsko 8 odstotno državno zlatoposojilo iz leta 1922 konvertira v 8 odstot. konvertacijsko posojilo. Rok za izvedbo konverzije poteče z 31. decembrom t. l. Podrobna pojasnila daje interesantom generalni konzulat poljske republike v Zagrebu.

»Budha« čaj na ljubljanskem velesejmu, oglediti si H paviljon št. 461 do 465.

Izredno veliko truda si prihranite, ako pri pranju uporabljate samo milo »Gazela«.

Zakon o kmetijskih kreditih. Zbirka zakonov XVIII. snopič. V Ljubljani 1925. Založila Tiskovna zadruga. Cena brošuri 6.50 D, s poštnino 7 D. Pravkar je izdala Tiskovna zadruga v svoji zbirki Zakoni 18. snopič, v katerem objavlja Zakon o kmetijskih kreditih, ki ga je v preteklem zasedanju sprejela narodna skupščina. Nanj opozarjamo vse prizadete sloje, zlasti pa razne kmetijske zadruge in posojilnice.

Borza (Avala). Zürich zaključni: Beograd 9.22 in pol, Pariz 24.30, London 25.06 in pol, Newyork 51.6, Milano 19.35, Praga 15.30, Wien 72.60, Budapest 0.00725, Berlin 122.80, Brüssel 23.40, Madrid 74.35, Amsterdam 207.90, Varšava 97.50, Bukarest 2.60, Sofija 3.75, Atene 7.90. Zagreb devize: Pariz 262 do 266, London 270.88 do 272.88, Newyork 55.56 do 56.16, Milano 209.23 do 211.63, Berlin 1328 do 1338, Zürich 1081.25 do 1089.25, Praga 164.88 do 166.88, Wien 7.83 do 7.93. Valute: Dolar 54.90 do 55.90, mad. K 0.0076 do 0.0077.

Dijakom in staršem priporočata Tiskarna sv. Cirila in nje podružnica v Aleksandrovi cesti št. 6 šolske knjige za vse šole kakor tudi svojo bogato zalogo vseh šolskih potrebščin. Podjetje se bo potrudilo za ceno, točno in solidno postrežbo. Ker je ob začetku šolskega leta naval na prodajalno vedno silno velik, zato vljudno prosimo cenj. gg. dijakne in njih starše, ki stanujejo v Mariboru, da se oskrbijo s knjigami in šolskimi potrebščinami že zdaj pred začetkom šolskega leta ter se na ta način pozneje izognejo dolgotrajnemu čakanju.

Iz Maribora.

Spored za slavljenje 70 letnice Kat. društva rokodelskih pomočnikov v Mariboru od 5. do 7. septembra 1925: Soboto, 5. septembra, ob 20. (8.): **Pozdravni večer in komerz** v veliki Götzovi dvorani. Sodeluje godba Katoliške omladine v Mariboru. Vstopnina 5 D. Nedelja, 6. septembra, ob 8. uri zjutraj: **Slovesna služba božja** v cerkvi sv. Alojzija. Sv. mašo daruje presvitli knezoškof g. dr. Andrej Karlin. Poje »cerkveni pevski zbor«. Ob 10. dopoldne: **Slavosno zborovanje** v dvorani Zadrugne gospodarske banke (Aleksandrova cesta 6). Slavosno govor ima milost. g. stolni kanonik Alojzij Stroj, predsednik kat. društva rokodelskih pomočnikov v Ljubljani. Zatem **zborovanje rokodelski pomočnikov** v isti dvorani. Predlogi, debata in sklepne resolucije. Ob 15. (3.): **Društvena veselica** v Gambrinovem vrtu (Gledališka ulica) z raznimi zabavami za stare in mlade. Svira omladinska godba. Vstopnina za osebo 5 D. Pondeljek, 7. septembra ob 5.50 zjutraj iz glavnega kolodvora: **Podučni izlet** k elektrarni na Fali, po ogledu iste pri ugodnem vremenu izlet k Sv. Duhu na Ostrem vrhu (907 m), najlepši razgledni točki na severni meji. Prosimi smo za dovoljenje polovične vožnje v Maribor in nazaj. Upamo, da se prošnji ugodi. Vabljeni so vsi prijatelji društva. Odbor.

Pevski zbor Glasbene Matice v Mariboru je lansko leto brez vsakega pompa proslavil petletnico svojega delovanja. Z lahko razumljivim veseljem se Matičari še danes spominjajo prelesto lepih dni med brati Srbi in Hrvat. Pa tudi koncerti doma in po naših mestih so nam v najlepšem spominu. Tudi za letošnjo sezono je že določena turneja in sicer po Bosni in Jadranskih mestih, v mesecu juliju, ko so učitelji že prosti. Na vsak način želi Glasbena Matica še nadalje vstrajati na svojem idealnem, zraven pa tako hvaležnem delovanju. Kdo ne sliši rad lepega petja? Zato bo obdelala vsako leto vsaj eno muzikalčno delo svetovnega slovesa, za spomlad in turnejo pa gojila domačo pesem, zlasti bo večjo pozornost obračala na moške zore. Za letošnjo sezono smo si izbrali Haydnove »Letne čase«. To delo zahteva kolikor mogoče mnogo pevcev. Pevski zbor Glasbene Matice stopa zato pred mariborsko javnost z uljudnim vabilom: Dne 15. septembra zvečer ob 20. uri začenja zopet redni pouk v petju. Vsak prijatelj petja, ženska ali možki, je tem potom prijazno povabljen, da vstopi kot član v naše vrste. K proizvajanju »Letnih časov« se sprejmejo tudi pevci in pevke kot gosti, ki ne plačujejo članarine, n. pr. dijaki in dijakinje. Od vsakega člana se zahteva: 1. Poznanje glasbene teorije. 2. Redno obiskovanje pevskih vaj. 3. Sodelovanje pri vseh koncertih. Pristopne prijave sprejema član našega odbora g. Fr. Drčar, trgovina barv vis-a-vis kavarne »Central«.

Šola Glasbene Matice v Mariboru. Predmeti, ki se bodo v šoli poučevali, so sledeči: klavir, gosli, viola, violoncello, kontrabas, harfa, solopetje; nadalje pihala: flauta, klarinet, rog, tromba in timpani. Vsak učenec je obvezan se udeležiti pouka v glasbeni teoriji. Tudi se bo vršil pouk v harmoniji in glasbeni zgodovini. Zmožni učenci se udeležijo (brezplačno) vaj v dijaškem orkestru, izredno zmožni tudi v velikem orkestru in v komorni glasbi; tudi mladinsko zborovo petje se bo nadalje vršilo. Delovanje šole se bo razširilo na pouk v orgljanju; interesenti naj se čimpreje javijo ravnateljstvu.

Društvo upokojenih častnikov. voj. uradnikov ter njih vdov in sirot poziva svoje člane, da se zberejo v soboto, dne 29. t. m. ob 11. uri dopoldne v navadnem zborovalnem lokalu v čim večjem številu. Odbor vabi še posebej one gospode in dame, ki doslej še niso člani društva, a imajo za to vse pravice. Odbor se sestane pol ure pred sestankom.

Mestne šole. Po odloku prosvetne uprave se prične šolsko leto 1925-26 dne 1. septembra, tega dne dopoldne se vrše vpisovanje, ki se morajo brezizjemno zaključiti istega dne popoldne. Vpisovanje v osnovno manjšinsko šolo se vrši v IV. deklški osnovni šoli v Cankarjevi ulici. Dne 5. septembra je že redni pouk.

Razglas mestnega magistrata. Ponavljajo se slučaj, da puščajo trgovci in obrtniki po cele dneve brez potrebe stati vozičke na ulici pred svojimi trgovinami. Ker se s tem ovira cestni promet, opozarja mestni magistrat na določila cestno-prometnega in čistilnega reda za mesto Maribor, glasom katerih je prepovedano puščanje vozičkov na ulicah in trgih. Proti onim, ki bi ne upoštevali cestno-prometnih predpisov, se bo uvedlo kazensko postopanje.

Ognji v bližini municijskih skladišč. Komanda Dravske divizijske oblasti v Ljubljani opozarja vse posestnike, katerih zemljišča se nahajajo v neposredni bližini municijskih skladišč, da je najostreje prepovedano kuriti na teh zemljiščih vsak, pa če tudi najmanjši ogenj.

Državna dvorazredna trgovska šola v Mariboru. — Ponavljalni izpiti se vrše dne 11. septembra, prijave za vstop v I. in II. letnik sprejema ravnateljstvo do 13. septembra, otvoritvena služba božja bo 14., pričetek rednega pouka pa 15. septembra.

Moška kaznilnica v Mariboru prevzema od 10. septembra 1925 naprej domačo prejo v tkanje.

Zdravnik dr. Josip Majcen, Aleksandrova cesta 21 ne ordinira do preklica.

REVIJA LETOŠNJEGA VELESEJMA.

Letošnji Ljubljanski vzorčni velesej, ki se otvori svečanostno dne 29. avgusta, bo nadvse pester in zanimiv, zadovoljil bo kupce kakor tudi najširše sloje naroda. Razstava proizvodov je bogatejša kot prejšnja leta, obdobjanja vredna je poštvalnost naših industrijalcev in nekaj veletrgovcev in obrtnikov, ki so se za letošnji velesej kljub težki stagnaciji in hudi gospodarski krizi pripravili z najizbranejšimi proizvodi. Govori se, da bodo na velesejmu cene izdatno nižje kot dosedaj, torej bo imel vsak kupec in interensent priliko, da si krije potrebe ne samo iz prve roke, marveč tudi ceneje kot dosedaj.

Velesejska uprava je razstavljene proizvode razdelila na sledeči način:

V paviljonu E se bo pokazala v svoji moči najprej naša papirna industrija, grafika, kartonaža, lepenka, pisarniške potrebščine, štamplije in zvezki. Tem predmetom se priključijo les, in sicer najraznovrstnejša stanovanjska oprema in pohištvo, pisalne mize in tapetniški izdelki. Pa tudi ostala lesna industrija polfabrikatov bo zastopana: razni čolni, lesna galanterija, okvirji, ribniška roba bo gotovo zaslužila občudovanje. Ena atrakcij letošnje prireditve pa je gotovo kolektivna razstava naše lesne industrije, katere se udeležijo 45 tverd z izbranim lesom. Inozemstvo, zlasti Italija in Grčija kaže baš za ta oddelek posebno zanimanje in uprava velesejma ni pozabila primerno reklamirati. Lepo izdelani plutovi zamaški, sestavljeni v krasnih skupinah, so našim obiskovalcem že znani. Za lesno stroko se vrsti kemična industrija z najrazličnejšimi izdelki. Od čistila za čevlje, fotomanufakture, umetnih gnojil, olja, mila do sveč in voska, vse je zastopano. Za naše dame zanimiva kosmetika bo razstavila potom najrazličnejših tverd najnovejše preparate. Sledi še živilska industrija in že smo pri izhodu paviljona E.

Paviljon F je v velikem kontrastu z poprejšnjim paviljonom. Obiskovalci se bodo divili mogočnim strojem za obdelovanje lesa in kovin, lokomobilam, za številne interese so pripravljeni mlekarski in opekarski stroji, pletilni stroji, sesalke, transmisije, turbine in strojni deli. Nadaljevanje paviljona F je paviljon G, ki prikazuje najraznovrstnejše izdelke iz železa in jekla, orožje, municijo, električne in plinske naprave, kljake, pile, posode, spojke, stavbeno okovje, štedilnike, verige, vijake, zavore, žage,

Pozor!

Dijaki! Starši!

TISKARNA SV. CIRILA v Mariboru, Koroška cesta šte. 5
in njena

PODRUŽNICA v Mariboru, Aleksandrova cesta 6, pred frančiškansko cerkvijo

ima na razpolago:

1. vse šolske knjige

za gimnazijo, realko, učiteljske, trgovsko šolo, za meščanske in osnovne šole.

2. vse druge šolske potrebščine

kakor: risalne sklade, risalne deske, risala, risanke, risalni papir, zvezke, radirke, svinčnike, peresa, tuše, črnilo, rudečilo itd. — Cene zmerne. — Postrežba točna.

Za obilen obisk se priporoča cenj. dijaštvu in staršem:

PODRUŽNICA CIRILOVE TISKARNE,
Aleksandrova cesta 6.

TISKARNA SV. CIRILA,
Koroška cesta 5.

žeblice, železne blagajne, aluminijeve izdelke, bakrene kotle, jedilno orodje, ključavnice, tehnične. Zanimiva je tudi razstava avtomobilov, motornih koles in biciklov, ki ima polno občudovalcev. Posebno interesantna pa bo letos velika razstava poljedelskih strojev in poljedelskega orodja najmodernejše vrste in po nizkih cenah tako, da gotovo ne bo noben kmetovalec odšel iz sejma praznih rok. Vrsti se še kleparska galanterija, pločevinasti izdelki, tiskarniški in knjigoveški stroji, palično in obročno železo, instalacijski material, bakrena žica in pa najmodernejši radio v bogati izbiri. Razna glasbila, športno in telovadno orodje, bo gotovo tudi vzbudilo splošno zanimanje.

Paviljon H je deloma trgovski paviljon, kjer razstavi naša trgovina, deloma pa je podaljšek paviljona I za tekstilno stroko, konfekcijo, kožuhovino, perilo, blago, bombaževa tkanina, pletenine, preprog, uniform, vrvarskih izdelkov. Zelo lepa je ekspozicija ene svetovne trdnice v perzijskih in orientalnih preprogah, na kar zlasti opozarjamo kupatelje občinstvo. Urad za pospeševanje obrti je pod spretnim vodstvom aranžiral kolektivno razstavo naše malobrojni, ki bo nudila dokaj zanimivega, ne samo razstališča kupčije, ker nam bo pokazala, da je tudi naša mala obrt močno razvita in se tam najdejo pravi mojstri. Mestna plinarna bo letos praktično predvajala uporabo plina, njen prostor bo menda zbirališče vestnih gospodinj. Razni vozovi in kolarski izdelki na polpokritem prostoru tvorijo zaključek.

V paviljonu I bo razstavljen poleg splošne tekstilne industrije usnje in konfekcija usnja, gonilni jermeni, gornji deli čevljev, leseni cveki, obutev, strojni ekstrakti in usnjarska galanterija.

Seveda bo naše čitatelje tudi zanimalo, kaj se bo videlo na sejmišču pod milim nebom. Poleg najrazličnejših paviljonov naše industrije, traktorjev, poljedelskih strojev, voz, bo občudovanja vredna na novo postavljena enodružinska stanovanjska vila s krasnimi rastlinjaki in cvetličnjaki. Velesejmski prostor se je v teku let izpremenil v pravcati park in diviti se boste zamogli krasnim vrtnim nasadom. Češki državni paviljon je letos zaseden po češki težki in železni industriji. Na vinskem prostoru se bodo nudila najboljša vina in sočni prigrizki naših domačih industrijskih podjetij.

LISTEK.

Mali svet naših očetov.

Roman v treh delih. Spisal Antonio Fogazzaro.

Prevod iz italijanščine.

45

Na terasi, v gibajočem se svitu, ki ga je povzročal veter in trpljenka ter luna in njen odsvit v jezeru, je pripovedoval don Giuseppe Luizi, da se je gospod Giacomo Puttini skregal z njim. Kriva je tega gospa Pasotti, ki je Puttiniju krivo poročala, da se je on, don Giuseppe izrazil, da bi bilo najbolje, če bi se gospod Giacomo in Marijana vzela. »Tako naj umrjem«, je ugovarjal ubogi župnik, »če sem rekel le eno besedo o tem! Ničesar! Sama laž!« Luiza ni verovala v krivdo gospe Barbare, in don Giuseppe ji je pojasnil, da je zvedel stvar od samega gospoda kontrolorja. Takoj je razumela, da se je hotel Pasotti prav pošteno ponorčevati iz svoje žene, gospoda Giacomoa in župnika. Sklenila je, da se ne bo vmešala v stvar, kakor je župnik želel. Nasvetovala mu je, naj govori z gospo Pasottijevo. »Ko je pa tako gluha!« je odgovoril don Giuseppe in se popraskal za tilnikom. In odšel je, nezadovoljen in ni pozdravil Franca, da ga ne bi motil. Luiza je po prstih prišla h klavirju, da bi poslušala svojega moža, da bi čutila lepoto, bogastvo in ogenj te duše, ki je bila njena in kateri bo ona vedno pripadala. Nikdar ni rekla Francu: »pojdi po tej poti dalje; piši, izdaj«. Mogoče tudi zato, ker je v svojem umerjenem čustvovanju pravilno sodila, da ne bi mogel ustvariti del, ki bi bila nad povprečnostjo, predvsem pa radi tega, ker ji ni ugajalo, da bi se mož popolnoma posvetil poeziji in glasbi, kljub temu, da je imela fin čut za oboje, vendar pa ni polagala v bistvu velike važnosti ne enemu, ne drugemu. Zelela je, da bi se lotil njen mož bolj moških intelektualnih in materialnih dejanj. Vendar je občudovala Franca v njegovi glasbi bolj, kakor če bi bil velik mojster. V tej skoraj skrivnostni govorici njegove duše je našla nekaj odkritosrčnega, žarek ljubečega duha, bolj vreden ljubezni kakor kak drugi.

Za pazil jo je šele tedaj, ko je začutil objem okoli svojih ram in zagledal dvoje majhnih rok na svojih prstih. »Ne, ne, igray, igray.« je šepetala Luiza, ker je Franco prijel njene roke. Z nazaj nagnjenim obrazom, ne da bi odgovoril, je iskal njene oči in njene ustnice; zato ga je poljubila, dvignila obraz in ponovila: »igray!« A še bolj kot prej je stisnil njeni dve ujeti roki in znova molče klical njena sladka, sladka usta. Sedaj se je udala, zaprla s svojimi ustnicami njegove z dolgim poljubom, polnim vdanosti, mnogo bolj dragocenim in poživljajočim, kot je bil prvi. Potem je še enkrat zasepetala: »igray!«

In igral je ves srečen. Bila je to hrupna, zmagovalna godba, polna veselja in radosti. Zakaj v tem trenutku se mu je zdelo, da mu pripada vsa duša žene, dočim je čutil prej tolikokrat, kljub temu, da je vedel, da ga ljubi, da vlada nad njeno ljubeznijo neki ponosen, miren in mrzel razum, kamor niso segli njegovi vzleti. Več-

krat je držala Luiza svoje roke na njegovi glavi in ga od časa do časa rahlo poljubila na lase. Znani so ji bili dvomi njegovega moža in mu je vedno zagotavljala, da je vsa njegova, a vendar je na dnu svoje duše čutila, da ima prav. Stanovitven, ponosen čut intelektualne neodvisnosti se je upiral njeni ljubezni. Mirno je lahko presojala svojega moža, spoznala njegove napake in vedela, da on tega ne zmore. Čutila je, kako je ponižen v svoji ljubezni in brezmejno vdan. Ni mislila, da mu dela krivico, ni čutila kesanja, toda če je mislila na to, tedaj je bilo ganjeno njeno srce od nežnega sočutja. Uganila je, da pomeni ta glasbeni izliv veselje, in ginjena je objela Franca, in z enim udarcem je povzročila, da je klavir utihnil.

(Dalje prihodnjič.)

Cirilova tiskarna v Mariboru je dozdej založila in izdala sledeče zvezke »Cirilove knjižnice«: 2. zvezek: dr. Lenard: Jugoslovanski Piemont. 7 D. 3. zvezek: dr. Lenard: Slovenska žena v dobi narodnega preporoda 10 D. 4. zvezek: Moj stric in moj župnik. Povest. 4 D. 5. zvezek: Melville: Gladiatori. Roman. I. del 8 D. 6. zvezek: Melville: Gladiatori II. del 10 D. 7. zvezek: Wells: Zgodba o nevidnem človeku. 7 D. 8. zvezek: Orczy Dušica. Roman. I. del 16 D. 9. zvezek: Conan Doyle: V libijski puščavi. Roman. 12 D. 10. zvezek: Bennett: Živ pokopan. Povest. 8 D. 11. zvezek: Camelli: Izpoved socialista (Od socialista do duhovnika). 16 D. 13. zvezek: E. Lešnik: Šumi, šumi Drava. Črtice iz mariborske zgodovine. 5 D. 14. zvezek: Ljubša: Slovenske gorice 7 D.

Širite „Našo Stražo“!

Dva dijaka se sprejmeta na hrano in stanovanje. Maribor, Krekova ulica 14, III., 7. vrata. 413

Dve dijakinji sprejme na stanovanje in hrano Angela Lipovž, Maribor, Trg svobode 3. 410

Solska vodstva izvolijo pri popraševanju dijaške preskrbe vpoštevati tudi naslove, prijavljene »Marstanu«, Maribor, Rotovski trg. 412

Prosta stanovanja, lokale in mesečne sobe ter zamenjavo stanovanj posreduje »Marstan«, Maribor, Rotovski trg. 411

Poseka se dva oralna gozda. Kupci se naj zglasijo pri Alojziju Majnigar, Vurberg. 409

Stanovanjske zadeve nepristransko pojasni in posreduje »Marstan«, Maribor, Rotovski trg. 406

Solske torbice, mape in jermeni za knjige, nahrbtniki, kakor tudi različni kovčki in torbice za potovanje priporoča Ivan Kravos, Maribor, Aleksandrova c. 13.

Kavarna »Mestni park«. Vsak dan svira znani Šlager-Trio »Santo-Ledovski-Šimek« od 21. do 1. ure in popoldne (pri lepem vremenu) od 17. do 19. ure.

la. semensko žito

(pšenico, rž in ječmen) lastnega pridelka prodaja oskrbnitvo Scherbaum, Maribor, Grajski trg 7.

Med. univ. dr. F. KARTIN,
zobozdravnik,
Maribor, Slovenska ulica 9,
zopet ordinira.

Dr. Fran Marinič

zopet redno ordinira v Trubarjevi ulici 11 od 9. do 11. 3—1 in od 2. do 4. ure popoldne. 391

Radi izborne kvalitete Vam priporočamo nabaviti si za jesen in zimo

KARO-čevlje

Lastne delavnice — solidne cene.

MARIBOR, Koroška cesta št. 19.

Le najboljše je najceneje.



Armin Ellinger

trgovina usnja in čevljarskih potrebščin

Kralja Petra trg 9. MARIBOR Kralja Petra trg 9.

Kupujte samo prvovrstno
: domačo svinjsko mast :

znamke **J. P.** znamke

Lastni izdelek trdnice
Janko Popovič v Ljubljani.
Najnižje cene! Solidna posrežba!
Razpošilja se v sodih po 50, 100 in 200 kg.



29. AVGUST — 8. SEPTEMB. 1925

Pod pokroviteljstvom Nj. Veličanstva kralja

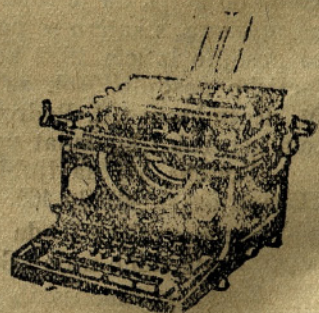
V. LJUBLJANSKI MEDNARODNI VZORCNI VELESEJ

Najstarejša in najbolj obiskana
gospodarska razstava Jugoslavije

OSREDOTOČENJE KUPCEV IN PRODUCENTOV.

Na Ljubljanskem velesejmu razstavijo samo prvovrstna podjetja. — Kvaliteta blaga priznana najboljša, cene brezkonkurenčne. — Obiskovalci imajo 50% na železnih. — Legitimacija, ki stane 50 din., se dobi v bankah in drugih denarnih zavodih, Tourist Office in objavljenih razprodajalcih na deželi. — Ugodna in cena prilika za obisk svetovnoznanih prirodnih lepote Slovenije (Bled, letna rezidenca Nj. Veličanstva kralja). — Tehnične novosti. Športna razstava. — Higijenska razstava. — Razstava plemenske živine.

Samo Ljubljanski velesej Vas bo popolnoma zadovoljil. — Stanovanja preskrbljena.



MERCEDES

pisalni stroj.

Ivan Legat, Maribor,
specijalist za pisarn. stroje

Vetrinjska ulica 30
telefon 434.

Velesej: Ljubljana, dav. E 24, 26

Somišljeniki, širite naše liste!